Оцінка впливу запропонованої діяльності на навколишнє середовище (ОВНС)

Загальна інформація

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Environmentálny fond

SLOVENSKÁ AGENTÚRA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Що таке ОВНС?

Оцінка впливів на навколишнє середовище ОВНС (Environmental Impact Assessment - EIA) – це одне із найважливіших положень екологічної політики для підтримання сталого розвитку. В його основу покладено ідею запобігання негативним наслідкам будь-якої людської діяльності для навколишнього середовища, в тому числі здоров'я. Здійснюється шляхом комплексної та спеціалізованої оцінки прогнозованих впливів запропонованого проекту або змін до нього на навколишнє середовище до прийняття рішення щодо розміщення об'єкту або до надання дозволу на об'єкт, відповідно до особливих правил.

Запропонований проект або внесення змін до запропонованого проекту (надалі: запропонований проект або зміни до нього) – це здійснення будівництва, встановлення, намір реалізації або інший вплив на природнє середовище або ландшафт, що змінюють фізичні властивості середовища, в тому числі видобування корисних копалин.

Законодавчі рамки ОВНС у Словацькій Республіці

В Словацькій Республіці ОВНС здійснюється з 1994, відколи закон ДР СР № 127/1994 з. з. Про здійснення оцінки впливів на навколишнє середовище вступив у дію. 1 лютого 2006 року він втратив чинність, натомість були прийняті:

- Закон № 24/2006 З. з. Про здійснення оцінки впливів на навколишнє середовище та внесення змін до закону, зі змінами та доповненнями та
- Постанова МОНС (Міністерство охорони навколишнього середовища) СР №. 113/2006 З. з., яка деталізує спеціалізовану кваліфікацію для здійснення оцінки впливів на навколишнє середовище – вони й слугують законодавчим підґрунтям ОВНС у Словаччині.

Закон ОВНС було багато разів пересмотрено, останні доповнення вступили в дію 1 січня 2015.

Словацьке законодавство в області ОВНС повністю відповідає законам ЄС та міжнародним договорам, підписаним Словацькою Республікою. Прийняття закону та доповнень до нього щодо оцінки впливу на навколишнє середовище, а також його виконання – першочергові умови фінансування проектів Європейським Союзом.

Яка мета ОВНС?

Метою проведення оцінки проектів є:

- Знайти, описати і оцінити прямий та не прямий вплив проекту та змін до нього на навколишнє середовище, в тому числі впливи, що виходять за межі державних кордонів,
- Пояснити і порівняти плюси і мінуси втілення проектів та змін до них, включаючи і їх варіанти, в тому числі у порівнянні з нульовим варіантом (не втілення проекту),
- Визначити запобіжні заходи, які попередять забруднення навколишнього середовища, зменшать забруднення навколишнього середовища або не допустять нанесення шкоди навколишньому середовищу,
- Організувати спеціалізоване обґрунтування дозволу на здійснення проекту, та, в особливих випадках, його зміну.

Які проекти та зміни до них підлягають оцінці впливу на навколишнє середовище?

Через важкість можливих негативних впливів на навколишнє середовище, предметом оцінювання, відповідно до додатку №8 Закону, є такі проекти:

- Що підлягають обов'язковому оцінюванню або,
- Що мають бути досліджені.

Які проекти та зміни до них підлягають обов'язковому оцінюванню щодо їх впливу на навколишнє середовище?

- Проекти, перераховані у частині А додатку №8 Закону,
- Проекти, перераховані у частині А додатку №8 Закону, що реалізуються лише, або в основному, з метою розвитку та випробування нових методів або продуктів, зокрема методів або продуктів які не використовувались два і більше років через рішення, прийняте на основі оцінки впливу проектів на навколишнє середовище,
- Проекти, перераховані у частині В додатку №8 Закону, якщо це обґрунтоване рішенням, прийнятим на основі дослідження,
- Зміни до проектів, перерахованих у частині А додатку №8 Закону, якщо такі зміни самі по собі досягають або перевищують граничну норму, як у частині А додатку №8 Закону встановлена гранична норма для проектів,
- Зміни до проекту, що входить до переліку у частині А додатку №8 Закону, які можуть викликати значний негативний вплив на навколишнє середовище, якщо йдеться про проект, який був досліджений, отримав дозвіл і був втілений, або знаходиться на стадії реалізації, відповідно до рішення, прийнятого на основі оцінки впливу проектів на навколишнє середовище,
- Зміни до проекту, що входить до переліку у частині В додатку №8 Закону, якщо йдеться про проект, який був досліджений, отримав дозвіл і був втілений, або знаходиться на стадії реалізації, якщо зміни можуть викликати значний негативний вплив на навколишнє середовище відповідно до рішення, прийнятого на основі дослідження,
- Проект або зміни до нього, що, відповідно до експертної думки державного органу охорони природи і ландшафту, може, з великою ймовірністю, мати, сама по собі або у комбінації з іншим проектом, значний вплив на територію низки природних заповідників.

Які проекти та зміни до них підлягають дослідженню?

- Проекти, перераховані у частині А додатку №8 Закону, що реалізуються лише, або в основному, з метою розвитку та випробування нових методів або продуктів, зокрема методів або продуктів які не використовувались два і більше років,
- Проекти, перераховані у частині В додатку №8 Закону,
- Зміни до проекту, що входить до переліку у частині А додатку №8 Закону, які не перевищують граничну норму встановлену у частині А додатку №8 Закону але, тим не менш, можуть викликати значний негативний вплив на навколишнє середовище, якщо йдеться про проект, який був досліджений, отримав дозвіл і був втілений, або знаходиться на стадії реалізації,
- Зміни до проекту, що входить до переліку у частині В додатку №8 Закону, які можуть викликати значний негативний вплив на навколишнє середовище, якщо йдеться про проект, який був досліджений, отримав дозвіл і був втілений, або знаходиться на стадії реалізації.

За яких умов завершення проекту є окремим предметом дослідження?

- Завершення проекту, що пов'язане з ліквідацією, сануванням, рекультивацією або з кількома цими діяльностями разом, є, як зміна затвердженого проекту, окремим предметом оцінки або дослідження лише в тому випадку, якщо таке завершення проекту не підлягало оцінюванню разом з запропонованим проектом.

Чи можуть, в окремих випадках з обґрунтованих причин, бути предметом дослідження такі проекти, які не були перелічені в додатку №8, або не досягають граничного значення, наведеного даним додатком?

Так, на основі письмового обґрунтованого звернення. Письмове обґрунтоване звернення може подати хто завгодно. Відповідний орган може проводити дослідження за власного подання або на основі письмового обґрунтованого звернення. Відповідний орган, під час прийняття рішення щодо необхідності оцінювання проекту або змін до нього, в рамках даного закону, використовує критерії проведення дослідження, зазначені у додатку №10 Закону. Відповідним органом, в даному випадку, є виключно МОНС СР.

Хто може приймати участь в процесі ОВНС? Як це визначає закон.

Замовник – фізична або юридична особа, що зацікавлена в реалізації проекту або внесенні до нього змін, на які необхідно отримати дозвіл,

Відповідний орган – державний орган, що виконує зобов'язання в рамках надання оцінки впливу на навколишнє середовище; таким органом є Міністерство охорони навколишнього середовища Словацької Республіки (МОНС СР) та адміністративне управління, якщо інше не передбачене законом,

Відомчий орган – центральний державний орган, до сфери компетенції якого входить проект або зміни до нього,

Дозвільний орган – районна адміністрація або державний орган, в чию компетенцію входить прийняття рішень під час досліджень,

Пов'язаний орган – публічна організація, чий розгляд, узгодження, позиція, рішення чи зауваження, що видаються за особливих умов, є обов'язковими до прийняття та впливають на отримання дозволу на проект та внесення змін до нього,

Пов'язаний район – регіон, на території якого має бути реалізований проект або внесені до нього зміни, або територія якої може опинитись під впливом проекту або змін до нього,

Громадськість – одна фізична чи юридична особа, або декілька фізичних чи юридичних осіб, її організаційні об'єднання чи групи,

Пов'язана громадськість – громадськість, якої стосується, або є висока ймовірність, що буде стосуватись чинність, пов'язана з навколишнім середовищем, або яка є зацікавленою в такій чинності; також може бути недержавною організацією, що підтримує захист навколишнього середовища та відповідає вимогам, встановленим даним Законом, а також є зацікавленою в такій чинності,

Недержавна організація, що підтримує захист навколишнього середовища – об'єднання громадян, неінвестиційний фонд, неприбуткова організація, що надає суспільно корисні послуги, за винятком тих, які засновані державою, або цільовий фонд, заснований з метою створення або захисту навколишнього середовища чи збереження природних багатств,

Експерт – фізична або юридична особа, яка затверджена МОНС СР в особистому переліку розпорядженням МОНС СР №113/2006 З. з., яка встановлює деталі кваліфікації експертів для надання оцінки впливу на навколишнє середовище.

Країна походження – країна, на території якої планується реалізувати проект або зміни до нього, які можуть мати значний негативний вплив, що розповсюджується й за межі державних кордонів

Пов'язана країна – країна, на яку може бути розповсюджений значний негативний вплив проекту або змін до нього, що розповсюджується за межі державних кордонів.

До кого звертатись?

За інформацією:

- Чи підлягає Ваш проект оцінці відповідно до закону № 24/2006 З. з. Про оцінку впливу на навколишнє середовище зі змінами та доповненнями,
- Який державний орган є відповідним органом у відношенні до Вашого проекту,
- Про інші проекти процесу оцінювання впливу на навколишнє середовище, що можуть мати вплив на навколишнє середовище та здоров'я людей у Вашому регіоні.

Можете звернутись до:

- Співробітників державних органів, що займаються оцінкою впливу на навколишнє середовище (http://enviroportal.sk/agendy/na-koho-sa-obratit/poradime-vam),
- Співробітників відповідної районної адміністрації
- Співробітників документаційного центру ОВНС/САО (Словацька агенція з питань навколишнього середовища) http://enviroportal.sk/agendy/obcan/obcan-v-procese-eia/kontakt.

або скористатись:

- Інформаційні джерела ОВНС (спеціалізовані видання, методичні вказівники, методичні посібники (тут було активне посилання – пер.), агітаційні матеріали та ін. (http://enviroportal.sk/eia-sea-posudzovanie-vplyvov-na-zp/publikacie),
- Інформаційну систему оцінювання впливу на навколишнє середовище, (http://enviroportal.sk/sk/eia).

Під час пошуку інформації щодо проектів, рекомендуємо ввести характеристику проекту, особливо його розміщення, обсяги, територію яку займає, кількість використовуваних хімікатів, кількість виробів, кількість паркомісць на парковках, у гаражах, метраж доріг та шосе та ін. У випадку розширення чи реконструкції, також вказуйте початкові узгоджені обсяги.

Замовник, також, під час проведення оцінки впливу на навколишнє середовище в особливих випадках, має знати, що якщо проект підлягає оцінці впливу на навколишнє середовище, то без оцінки відповідно до закону, йому не можуть бути в особливих випадках видані дозволи на реалізацію проекту.

Які основні кроки в процедурі ОВНС?

Схема проходження процедури оцінки впливу проекту зазначена на зворотній стороні цього буклету разом із зазначенням часових рамок проходження окремих процедур.

Процес **обов'язкового оцінювання** впливу проекту та змін до нього складається з основних процедур:

- Проект та коментарі до нього,
- Визначення об'єму оцінки та часових рамок,
- Звіт щодо оцінки та коментарі до нього,
- Громадські слухання звіту щодо оцінки,
- Експертиза,
- Заключні положення.

Обов'язкове оцінювання відбувається у відповідності до закону про адміністративні процедури. В заключних положеннях відповідний орган, окрім повної оцінки впливу проекту або змін до нього, зазначає чи надає він згоду на реалізацію проекті, чи ні, за яких умов погодиться на реалізацію і в якому варіанті, а також, необхідний об'єм аналізу після реалізації проекту. Заключні положення є обов'язковою умовою для подальшого узгодження і є дійсними протягом 7 днів від моменту набуття чинності.

Дослідження проводиться у відповідності до закону про адміністративні процедури і розпочинається з подання заявки, якщо предметом є проект або повідомлення про внесення змін, якщо предметом є зміни до проекту. По закінченню дослідження видається рішення, в якому відповідний орган вирішує, чи мають проект або зміни до нього за законом підлягати оцінці. Якщо буде вирішено, що проект або зміни до нього, за законом, не мають бути оцінені, наслідує узгоджувальний процес за особливими умовами. У випадку, якщо було прийняте рішення, що проект або зміни до нього, за законом, мають бути оцінені, процес продовжується за процедурою обов'язкового оцінювання з визначення об'єму оцінювання а часових рамок. При прийнятті рішення, відповідний орган дотримується загальних критеріїв оцінювання відповідно до додатку №10 Закону.

Як пов'язане ОВНС з процедурою узгодження?

Відповідний орган в процедурі узгодження проекту або змін до нього має статус пов'язаного органу, якщо ним відповідно до закону було видане рішення щодо проекту, засноване на результатах дослідження, або заключні положення.

Відповідний орган в обов'язковому порядку має зазначити, чи пропозиція розпочати процедуру узгодження проекту відповідає законним рішенням та їх умовам. Відповідний орган видає обов'язкове до виконання рішення окремо до процедури землекористування щодо розміщення, щодо будівництва і щодо прийняття об'єкту.

Яким чином громадськість може прийняти участь у процесі ОВНС?

Пов'язана громадськість має статус зацікавленої сторони в процесі проведення оцінки впливу проекту або змін до нього, а також, статус зацікавленої сторони в процедурі узгодження, за умови письмового висловлення своєї позиції щодо повідомлення про внесення зміни, щодо заявки, щодо об'єму оцінювання та щодо звіту щодо оцінки.

Відповідно до демократичних принципів, громадськість не тільки інформується відносно запланованої діяльності, але й залучається безпосередньо до процесу оцінювання впливу.

Інформування громадськості забезпечується через інтернет сторінки відповідних органів, урядовий графік, засоби масової інформації та пов'язану районну адміністрацію.

Громадськість має можливість надіслати свою письмову позицію щодо проекту та внесення змін до нього під час оголошення про внесення зміни, щодо заявки, щодо об'єму оцінювання та щодо звіту щодо оцінки, а згодом, під час громадських слухань звіту про оцінку, якщо обговорюване питання внесено до порядку громадських слухань. Позиція громадськості має бути прийнята до уваги і оцінена в експертному висновку, а також в рішенні відповідного органу, прийнятому на основі дослідження.

Громадськість має право подати відозву проти рішення, прийнятого на основі дослідження щодо того чи проект або зміни до нього мають розглядатись в рамках даного закону, або проти заключних положень навіть якщо громадськість не приймала участь у дослідженні або обов'язковому оцінюванні.

Законом, в рамках загальновживаного терміну громадськість виділяється термін так званої пов'язаної громадськості, яка має три форми. Тобто:

- Громадське об'єднання,
- Громадська ініціатива,
- Недержавна організація, що підтримує захист навколишнього середовища.

Де оприлюднюється та зберігається документація з процесу ОВНС?

Документація з процесу оцінювання впливу оприлюднюється в електронному вигляді на офіційній електронній сторінці відповідного органу в рамках комплексної інформаційної системи http://enviroportal.sk/sk/eia і доступна широкому загалу.

Комплексна документація зберігається протягом 15 років після завершення процесу оцінювання МОНС СР, регіональними адміністраціями та документаційним центром ОВНС Словацької агенції з охорони навколишнього середовища в Банській Бистриці.

Опубліковано в жовтні 2016 року з коштів Екологічного фонду 2016 року.

Замовник:
Словацька агенція з питань навколишнього середовища
вул. Тайовського, 28В
975 90 Банська Бистриця
www.sazp.sk

Підрядник:
Міністерство охорони навколишнього середовища Словацької Республіки
Площа Людовита Штура, 1
81235 Братислава
www.minzp.sk

Графіка: Словацька агенція з питань навколишнього середовища, www.sazp.sk
Друк: Ultra Print, s. r. o., Братислава
Тираж: 1000 шт.

СХЕМА ПРОТОКОЛУ ПРОХОДЖЕННЯ В ПРОЦЕСІ ОЦІНКИ ВПЛИВУ ЗАПРОПОНОВАНОГО ПРОЕКТУ АБО ЗМІН У НЬОМУ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ (ОБОВ'ЯЗКОВА ОЦІНКА)

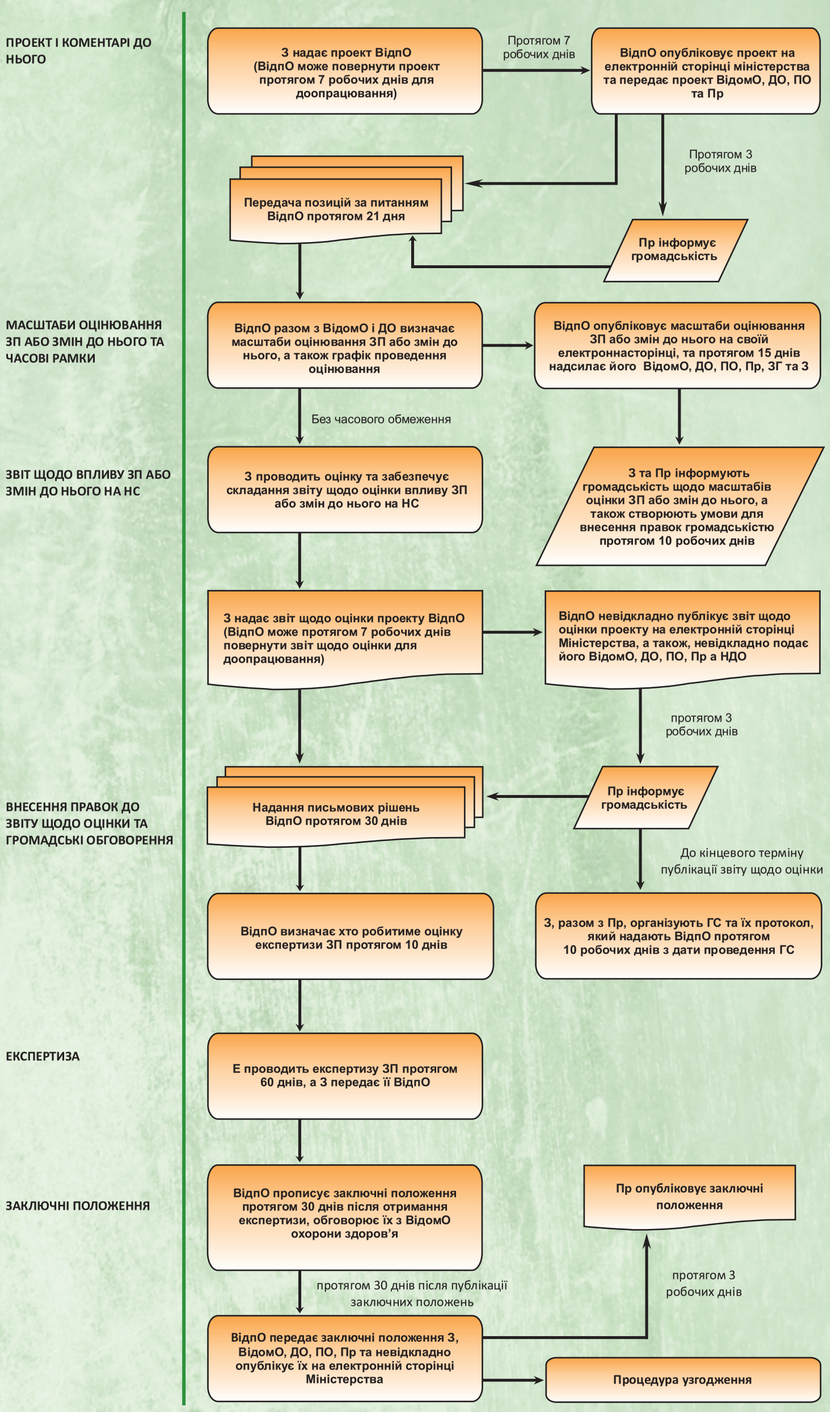

СХЕМА ПРОТОКОЛУ ПРОХОДЖЕННЯ ЕКСПЕРТИЗИ ОЦІНКИ ВПЛИВУ ЗАПРОПОНОВАНОГО ПРОЕКТУ АБО ЗМІН У НЬОМУ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

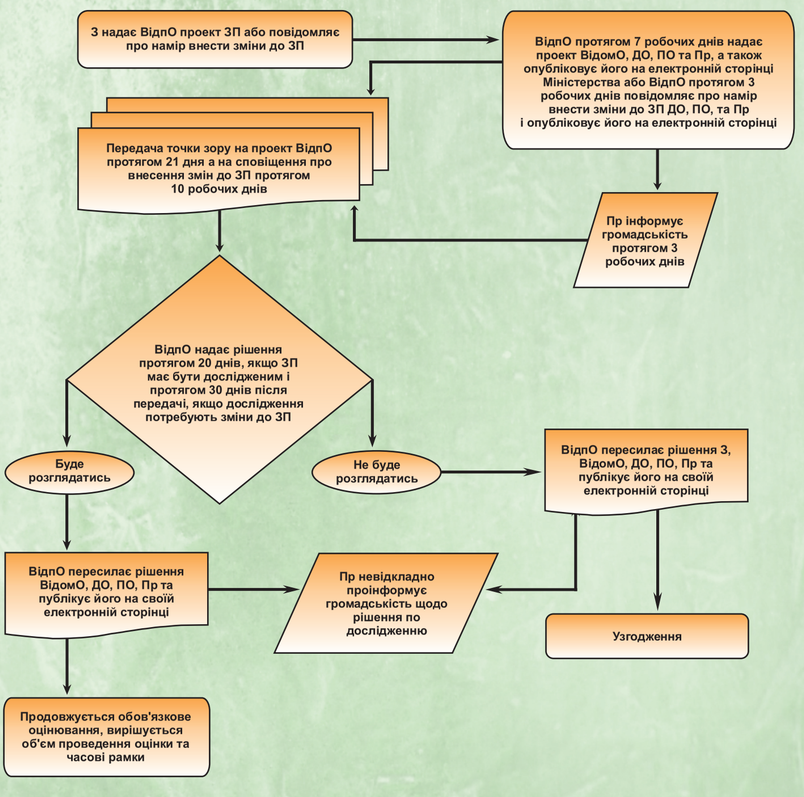

ВідпО – відповідальний орган, **З** – замовник, **ПО** – пов'язаний орган, **ВідомО** – відомчий орган, **ДО** – Дозвільний орган, **Пр** – Пов'язаний район, **Е** – експерт, **електронна сторінка** – офіційна електронна сторінка, **Міністерство** – Міністерство охорони навколишнього середовища Словацької Республіки, **ГС** – громадські слухання, **ЗГ** – зацікавлена громадськість, **ЗП** – запропонований проект, **НДО** – недержавна організація